

več zaganjati, kolikor si ravno onod potrebne paše najde.

Varovani gozdi imajo praviloma pri spodrejevanju visokih gozdov saj štiri del, pri nizkem ali srednjem gozdnem spodrejevanju pa peti del celega gozdnega zemljišča iznašati.

Lastniki gozdov in tisti, ki imajo do paše pravico, morajo živino na paši po pastirjih ali na kaki drugi primerni način od varovanih gozdov odvracati. Tudi se ne sme posamesna živina, ampak kolikor mogoče v čredah pasti.

Živina se mora po takem potu na pašo goniti, da gozdu škode ne dela, in če je treba, tudi po daljšem potu ali ovinkih.

(Dalje prih.)

Z živino, posebno z mlečnimi kravami, gre previdno in lepo ravnati.

Kolikor se je že o tem zlatem pravilu pisalo in govorilo, toliko se še vsak dan proti njemu greši. Toraj ga je treba vedno sopot in sopot ponavljati in kazati, kake škodljive posledke da ima njegovo zanemarjenje. Vsak čas pa ima svoje posebne prilike se proti njemu pregrešiti. Tako je zdaj po zimi živini, posebno pa mlečnim kravam, mrzel preprih zraka skozi hlev in ledena pitna voda pravi strup. Premrzeli napoj ne škoduje samo s tem, da mlekaricam zmanjša množino vsakokratne molže, ampak more tudi zdravju zelo nevarno in škodljivo postati. Zato je dobro, če se brez posebnih stroškov in neprilicnosti zgoditi more, kravam mlekaricam pijačo nekoliko pogreti. Kajti škoda, ki jo prhlajenje, bodi si po zračnem, mrzlem preprihu, ali ledenem napoju pri mlečnih kravah napravi, ni le kratkega upliva, ampak razteza se včasih na cele tedne. Marsiktera žlahtna živinica se tako po nemarnosti in brezskrbnosti lastnikovi pokvari.

Mlečne krave se tudi ne smejo ne s paše ne z vode prenaglo poditi. Naj ne grejo hitreje nego je njihov navadni hod. Lepo in prijazno ravnanje s kravami mlekaricami je čudovitega upliva na obilnost vsakokratne molže, pa tudi na mladiče, kdar je živina breja. Zlovoljen, jezljiv človek naj bi živini še blizo ne prišel. Kdor more v jezi in togoti kravo z nogo pehniti, zasluži sam iz hleva izpehan biti. Tak naj bi nikdar več žlahtni živini blizo ne smel. Ako čredo od 20 krav, ki so bile dosedaj v slabih rokah, izročiš pravemu človeku, ki zna in hoče z živino lepo ravnati, bo ta v enem mesecu množino namolznega mleka toliko povišal, da bode za to potegnen denar poplačal njegovo plačo. To je skušnja, ki se je več nego jedenkrat uresničila.

(Pr. Ldw.)

Dopisi.

Iz Maribora. (Bralna društva) si prizadeva predsednik tukajšnega kat. pol. društva, g. grof Brandis, uvesti po okolici mariborski. V ta namen je poklical 15 duhovnih gg. na posvet. Prišlo je 6 gospodov. Vsi so bili o koristi in potrebi takih društev pri nas prepričani. Vsaj vemo, kako so ljudje tukaj v političnih rečeh nevedni. Kakor pijane muhe se dajo nemškutarским rogoviležem poloviti in brezverskim liberalcem za nos voditi. Ničvrednih novin se veliko v te kraje razpošilja. Samo v selniško faro, celó med kmetške ljudi v visokih hribih, se pritepe vsak teden 8 iztisov neverškega „Dorfbot-a“. „Sl. Gospodarja“ pa malokde najdemo, „Sonntagsbot-a“ samo v farovžih. Sploh nemškutarstvo in nevera nam pači ljudi čem dalje bolj. Med tem je čitalnica skoro zaspala, tabora nismo imeli nebenega, kat. politično društvo pa peša iz marsikaterih uzrokov, ki jih tukaj nečemo navajati. *)

Ostaja še nam poskus z bralnimi društvi po zgledu vrlih Tirolcev. Ti imajo namreč pri vsakej fari ali srenji svojo bralno društvo, kder se zbirajo, pogovarjajo in prebirajo katoliške novine in spise — brez vsakega političnega komisarstva. Ni jim treba še le gosposki posebej naznanjati, kedaj se mislijo zbrati. Storiijo, kakor in kedar se jim poljubi, ker se gosposka v take zasebne shode ne vtika. Le kedar je kaj imenitnega, se pokličejo iz cele okolice enakomisleči možje na zbor kakega kat. društva. Tedaj pa taki zbori tudi zdajo. — O koristi bralnih društev smo se prepričali tudi pri nas. Dokler je bralno društvo v Rušah marljivo delalo, smo ondi vselej imeli — narodnih volilcev. Jako vrlo in pomenjanja vredno je bralno društvo pri Mali nedelji.

Zbrani gg. so sklenoli po omenjenih zgledih ravnati. Zlasti mislijo nagovarjati one može, kateri pri njih „Slov. Gosp.“ berejo, da storiijo med seboj nekako zvezo ali bralno društvo. Bog daj, da bi se to povsodi posrečilo! To želimo tem bolj, ker utegne kmalu čas nastopiti, da se bo tudi pri nas sv. cerkva preganjati začela, kakor se to zdaj na Prajzovskom godi. Podvizajmo se tedaj, da nas najdejo pripravljene! Kje in kako se bodo pri nas vsled omenjenega dogovora „bralna društva“ osnovala, bomo o svojem času naznanili. Ker pa več oči več vidi, zato prosimo, da tudi drugi gospodje svoje misli, skušnje in nasvete o bralnih društvih priobčiti blagovolijo.

Iz mariborke okolice 19. pros. (Gosp. Seidl misli, da je lavantinski škof.) Da gospod Seidl res misli, da je že lavantinski škof, se vidi iz tega, ker se je neki hrustil, da on kamškega kaplana prestaviti zamore, kedar boče, katero pra-

*) Menda so prebodeči?

Vred.

vico le škofje imajo. Takošne liberalne svobode, po kateri bi kamški strah alj kateri drugi liberalec duhovnike po svetu podil, si mi kaplani ne želimo.

Gospod Seidl! namesto da si Vi s prestavljanjem kaplanov čisto novo, Vam popolnoma nepotrebno in nepristojno skrb na glavo nakopavate, izurite se rajši v slovenskem jeziku, ker med Slovenci živite, da Vam ne bo treba za vsak slovenski spis in dopis tolmača iskati, in idite h kršanskemu nauku, kedar bo kamška duhovščina papežvo nezmotljivost razlagala, o kateri Vi nobenih pravih zapopadkov nimate. Poišite si tiste avstrijsanske državne paragrafe, kateri velevajo, da se duhovniki ženiti ne smejo, kar pa Vi v svoji nevednosti vendar zahtevate, ter se njih dobro na pamet naučite, kakor to s „Tagespošto“ storite, in dajte se podučiti, da kaplani svojih glasov pri volitvah Vam v prid za 150 goldinarjev ne prodajajo, kakor ženske svoje lase za 40 alj 50 krajcarjev; zakaj če bote vse to storili, Vam ne bo več mogoče takošnih liberalnih otrobov vezati, kakor ste njih lansko leto 24. sept. vezali. Prestavljajte in odstavljajte Vi gospod Seidl srenjske beriče in ponočne čuvaje, nad temi imate pravico in oblast, kaplane pa čisto pri miru pustite, ker Vas nihče za lavantinskega škofa in kaplanom za strahonjo postavil ni! Ta dober svet Vam dá neki kaplan, ki ni v Kamci, pa bi Vaš rad na pravo pot spravil.

Iz Celja 18. januarja. (Odgovor g. prof. Žolgarju na zadnji popravek dopisa zadevajočega celjsko gimnazijo v 2. št. „Gospodarja“.) Prebralsi vrste od g. profesorja poslane in v zadnjem listu „Gospodarja“ razglašene, se je celjski dopisnik kar začudil, kako da je g. profesor se dal v to rabi, da od vredništva še več tirja, kakor da objavi, da g. profesor nima nikakega deleža pri prvotnem dopisu zastran ravnatelja celjske gimnazije. Ker je tukaj sploh znano uzorno obnašanje g. profesorja, se gotovo meni, da je on uzrok ovega dopisa, zato je tudi popravek narekovan bil od g. ravnatelja, in težko da se g. profesor sam z njim strinja, pa zavoljo ljubega miru se marsikaj stori. — Naj bi pa nihčér ne mislil, da dopisnik „Gosp.“ svoje opazke iz trte izvija ali laže, pogledjmo, kako narekovani popravek g. profesorja čast celjske gimnazije slabo in bojzljivo brani.

Ostro je pogledal g. poročevalec gimnazijo; pravi on, e tudi ne more tajiti, da se mladina navadno nekaj minut po 8. uri v cerkev pelja, samo tega ni dostavil, da se to godi včasih 10, včasih 12 ali 15 ali še celo več minut po osmih, kar je dopisnik trdil in za kar celo mesto ve, le da se nihčér ali noče ali ne upa pritožiti. Ako se na posamesne dijake ne čaka, na koga neki? menda na gg. profesorje, ki bi imeli vselej v večem številu mladino nadzorovati; saj g. profesor veroznanstva ne more božje službe opravljati in zraven še na mladino gledati? „Učiteljstvo nima

mladini zastran obnašanja pri božji službi nič oporekati“, veli dalje g. profesor. — Kako bi neki učiteljstvo oporekalo nespodobnemu obnašanju nekterih dijakov, ker g. prof. Žolgar sam ne more vseh pregledati, drugih gg. pa pogosto pri mladini ni, in ako kateri g. profesor morebiti dva- ali trikrat v letu k božji službi dijakov pride za kratek čas, ali po postavi prisiljen, še zavoljo tega nima prepričanja, da se vsi dijaki npravno obnašajo. Naj bi gg. profesorji vselej v polnem številu prišli in z lepim izgledom dijake učili, se gotovo ne bodo spovedniki v kapucinski cerkvi pritoževati imeli, da zavoljo nespodobnega obnašanja dijakov niso med njih božjo službo spovedovati zamogli. Naj se vprašajo, oni bodo že odgovor dali! Kakoršno je pa nadzorovanje mladine od gg. profesorjev, takošna so tudi njih poročila na preč. konzistorij in druge oblastnije in ravnatelji, kateri išče oficijelne slave in se boji, da bi ne bil prisiljen se v pokoj podati, gotovo vse hvalevredno najde, ako bi tudi graje zaslužilo, drugače bi ne trdil, da eden profesor celjske gimnazije ni z zlatom preplačati, o katerem pa drugi ljudje vse drugače sodijo, ker jim ravno ne služi v lep izgled. Je li to morebiti tudi hvalevredno, da še čisto mlečni dijaki očitno po ulicah kadijo, med njimi lastni sin g. ravnatelja, ki se na očeta zanaša, da mu nič hudega ne bo? Uzrokov imamo tedaj tehtnih dovolj, mladeži celjske gimnazije želeti krepkega poštenjaka za ravnatelja, ki nam bo na kršanski in narodni podlagi vrlih možakov izrejal!!

Iz Kozjanskega okraja. Gospod vrednik in kar imate poštenih bralcev, veseliti se z nami: kajti kozjanski okraj je rešen pogube! V petek dne 16. t. m. je bila seja okrajnega zastopa, pri kateri se je izvolil za načelnika g. R. Hriber!! Pa da boste naše občeno veselje bolje znali ceniti, naj Vam reč malo pojasnim.

G. R. Hriber (njegov oča je bil pošteni Kranjec, pok. prof. Hriber) je v Kozjem c. k. davkarski kontrolor, c. k. državopravdni funkcionar pri okrajni sodniji, ob enem tudi nebodigatreba občni svetovalec kozjanski in — tudi c. k. gospodom, ki imajo veliko služeb, tekne kratek čas — eden najemnikov Šentpeterskega lova. Ta gospod torej je bil dosihmal načelnik kozjanskega okraj. zastopa.

Letos se je ves zastop prenoviti imel — vsaj volitve so imele ta namen. Kogar pa si srečal od Planine tje doli do Sotle, vsak pošten kmet je govoril in tožil nad g. Hriberjem. Ko so se ga pa celó časniki lotili z natančnimi podatki in številkami, ko se je bil siromaček v sitno tožbo zapletel sè svojim prednikom, ko smo tukaj čudne čudne historice slišali o njem, — alj so resnične alj ne, ne vem — tedaj smo enoglasno rekli: Hriber ne bo več okr. načelnik! Pa Hriber je mož, ki pozna svoje ljudi, in postal je zopet načelnik. G. K. Schmid, posestnik, trgovec in zastopnik ve-

like obrtnije, je dobil le 9 glasov, c. k. gospod Hriber pa 23. Hriber je rešen in kozjanski okraj tudi! Veselite se!

Kaj porečete k temu? Jeziti se ne moremo, kajti če se ljudstvo spametovati neče, naj pa čuti nespameti hude nasledke.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajske novine poročajo, da so cesar dovolili, da se smejo vladni predlogi zastran „cerkvenih postav“ drž. zboru predložiti. Prva postava govori o izobraženji bogoslovcev, druga o vravnjanji patronatov, tretja o preuredbi nekterih določeb državnega zakonika glede zakonskih postav, četrta o vravnavi matice gledé „starokatoličanov“. — Drž. zbor se snide zopet 21. januarja.

Zoper direktne volitve so se vnovič oglašili štajerski, tirolski in moravski federalistični poslanci. — Cesar se podajo 9. febr. v Petrograd, Andrašy gre ž njimi.

Štajerski dež. zbor je pokopal za zdaj preuredbo srenjske postave, ki pa nima druge bistvene premembe, kakor da hoče nekaki drug okr. zastop ustvariti za posle poverjenega delokroga. G. Herman ima zaslugo, da je vnovič razkril mršave srenjske razmere. Ko dobimo steno grafična poročila te seje, razglasimo nja izvrstni govor. Zastran srenjske postave je bilo sklenjeno, da se poprej vprašajo pol. oblastnije, okr. zastopi in nektare (privilegirane?) srenje. Ravno tako je za zdaj odložena zdravstvena postava, s katero je tudi po drugod vlada enako nezgodo imela. — Kot namestniki dež. odbora so voljeni: grof Kotulinski, dr. Schreiner, Scholz in Remschmidt; v komisijo za preuredbo zemljišnega davka Lohninger. —

Česko. Pri volitvi drž. poslancev v mestni skupini so zopet sijajno zmagali v vseh 16 okrajih od staročehov priporočani kandidatje. Mladočehi dobili so še menj glasov kot ustavaki. V kmečkih občinah dobili so staročehi 4892 glasov, mladočehi le 721 in ustavaki 2916; v mestih staročehi 13.217 glasov, mladi le 814, ustavaki 74. Ze vsem je toraj 17.909 volilcev potrdilo doseданjo politiko, vsled ktere Čehi ne vstopijo poprej v drž. zbor, dokler se kraljestvu nja pravice ne povrnejo; le 1535 volilcev je potrdilo politiko „mladih“, ki so hoteli državne pravice kraljestva zatajiti! Po pravici torej pravi „Politik“, da odslej na Českem ni več govoriti o „mladih“ in „starih“, ker je ves narod v ogromni večini izrekel, da stoji na strani svojih skušenih voditeljev, ki tako krepko in dosledno branijo domovini državne pravice.

Vnenje države. Na Nemškem so se volitve za drž. zbor katoličanom in konservativnim protestantom tako ugodno zvršile, kakor se nihčar,

najmanj pa Bismark nadjal ni. Pruski katoličani, volivši odločne kat. zastopnike, so s tem obsodili Bismarkovo trinoštvo proti kat. cerkvi. — Samo na Bavarskem je izvoljenih 32 zvestih katoličanov in le 16 liberalnih, Bismarku privrženih narodnjakov, v tem ko je teh poprej 30, katoliških poslancev pa le 18 v drž. zboru bilo. Pa še nekaj druga so spravile volitve na dan; pokazalo se je namreč, da imajo prekucuhi (internacionalci alj rudečkarji) mnogo privržencev med manjšimi obrtniki in — kmetovalci, ter so v mnogih krajih rudečkarjski kandidatje proti — vladinim sijajno prodrli. Zgubili so največ Bismarkovci, kar je njih glavo Bismarka silno razdražilo, kakor se je pokazalo v dež. zboru, ki je 12 t. m. zopet zborovati začel.

Ker je namreč Bismark prav s trte zvil boj zoper katoličane, češ, da so sami „izdajalci“, „zarotniki“, so kat. poslanci, ki so ob enem v drž. zbor voljeni, pokazali, kdo da je prav za prav „izdajalec“ domovine, namreč — Bismark sam, ki je pred bojem z Avstrijo l. 1866 Napoleonu ponujal kos nemške zemlje, če ž njim potegne. Dalje so mu očitali, da je snovati pustil krdelo magjarskih izdajalcev proti Avstriji, ter hujskal graničarske polke v Italiliji, naj Avstriji hrbet obrnejo. To vse je posneto iz službinih listin in zaupnih pisem, ktere je razglasil lani general Lamarmora, ki je bil tačas prvosednik ital. ministerstva, ko je Bismark spletke velal zoper Avstrijo. Bismark pridere ves razkačen v zbornico in se hoče zagovarjati. Pa slabo mu je izteklo. Dejanja iz knjige ital. generala imenuje laži (Lamarmora mu utegne vsled tega še bolj zasoliti), podkupljevanje magjarskih zarotnikov proti Avstriji pa imenuje „opravičeno“ početje, češ, da je to le v sili storil, ker se je bal, da se po boju pri Sadovi Napoleon z Avstrijo zveže in bi tako Prusi zopet vse bili zgubili! — Mož drči očitno navzdol, Bog le daj, daj še drugih ne potegne seboj, preden telebne na tla.

Na Španjskem so republikanski vojaki vendar zmagali pomorsko trdnjavo Kartageno, kder so se bili vporniki zgradili ter se dolgo držali. Uporniki so jo poprej na ladijah pobrisali v Afriko in se tam franc. oblastnijam udali. Ubegli jetniki se izročijo španski vladi, druge so pod ostro stražo dejali.

Ruski cesar je oklical vseobčno vojaško dolžnost.

Razne stvari.

(Udom družbe sv. Mohorja.) „Besednik“ nanznanja, da letos in zanaprej poslednji čas pristopa že meseca februarja izteče. Knige se bodo samo v tolikih iztisih tiskale, kolikor se do 10. marcija udov pri družbi oglašijo. Naj se torej družniki z oglašanjem pri poverjenikih podvizati blagovolijo.